

“Llegir aquelles desgràcies em feia voler ajudar més cada dia”

dir de cap manera era aguantar i resisteix. Però tampoc podia dir denúncia, perquè en aquella època l'haurien tornat cap a casa. El que deia era que allò que m'explicaven ho entenien perfectament, que vivien un infern i que mirassin de parlar amb alguna persona amiga. De fet, no sé si elles ja sabien que allò no tenia solució, però jo ho sabia de totes totes. El que feia era ser afectuosa i demostrar que allò que m'explicaven ho havia entès tan bé que a mi també m'afectava i que m'escriuissin sempre que volguessin.

Ho feien?

Hi havia les assídues que em deien “no saps el bé que m'ha fet la teva carta”. Jo pensava “però si tot segueix igual”. Quin era el bé que se'ls havia fet? Que hi havia algú que les escoltava i se les prenia seriosament?

També es fa ressò de cartes d'homosexuals. Com s'ho plantejaven?

Amb un sentit de culpabilitat. Se'n confessaven, gairebé. Perquè això no ho podien dir a ningú. N'hi havia que preguntaven si era una malaltia i el primer que havia de fer era treure els fantasmes del davant i dir accepta't tal com ets. Com s'ho havien de fer? No ho sé. Si encara avui hi ha problemes per aquests temes, imagineu-vos en aquell temps.

Durant vuit anys, vostè es va endur literalment a casa els problemes dels altres. Com va afectar això la seva vida i la família?

Sóc una persona solitària i organitzada i no em costa separar les coses. El dia a dia de casa va funcionar. Era una vida hiperactiva, amb tres criatures i el marit treballant tot el dia fora de casa...

No va interferir mai en la vida familiar?

Els meus fills tenien la curiositat lògica. Què fas, mare? Faig cartes per a una empresa, els deia. Jo estava tancada a la meua habitació i de tant en tant veies aquells caparrons a la porta. Però les cartes eren sagrades. Es mantenien en aquella caixa i no les veia ningú més.

Com arribaven, les cartes? Quantes? Una capsa de sabates? Cada quant temps?

Jo ho anava a recollir i portava les respostes fetes. L'empresa em donava les cartes obertes, amb la selecció ja feta de les que eren radiables i les que no, i em donaven el paper amb la capçalera del consultori Francis, i fins i tot els sobres. Això m'ho pagaven a tant la carta, de manera que era un negoci ruïnós.

¿Ha mantingut correspondència amb algunes d'aquestes persones al marge del consultori?

No. El consultori es va acabar un bon dia. Qui contestava a les cartes era Elena Francis.

Després de vuit anys responen a aquestes cartes, què va ser per a vostè el final del consultori?

A mi, el consultori em va crear un compromís. Com si jo no pogués dir prou. Perquè llegir aquell munt de desgràcies feia que cada dia volgués ajudar-les més, com un peix que es mossega la cua. Per això, quan va arribar el declivi del consultori, em vaig sentir alliberada –demano disculpes per això– i em vaig dir que havia de sortir i anar a treballar fora de casa, perquè els meus fills ja eren grans. Vaig volar i respirar aire nou.

Malgrat la reserva en què vol mantenir la vida privada, vostè esmenta al llibre els problemes de la seva família.

Em va costar molt explicar la història de la meua mare, però ho vaig fer expressament. Em va semblar que si jo començava explicant la meua veritat al lector li seria més fàcil entendre per què jo m'entregava tant en la desgràcia aliena.

FRANCESC MELCION

PERFIL. Pietat Estany (Barcelona, 1937) es defineix com una persona solitària i com una dona fruit de la seva època. Apassionada de l'escriptura i decidida a treballar des de casa, el 1975 li va sortir la feina de respondre a les cartes enviades al consultori d'Elena Francis que no podien ser radiades pels condicionants morals de l'època. Durant vuit anys va conviure amb els problemes, sobretot de dones, que no trobaven resposta en el terreny social. Explica l'experiència a *Estimades amigues i arran del llibre té una finestra a estima desamigues@deriaeditors.cat*, des d'on contesta els comunicants que s'hi adrecen.

La iniciativa d'explicar en un llibre la seva activitat al consultori Francis d'on ve?

És per atzar. Jo sóc lectora de l'AVUI i llegint la Sílvia Soler, que parlava de l'Elena Francis, vaig pensar que era la meua per fer-li arribar uns comentaris. Al següent article, la Sílvia Soler escrivia que la Pietat del Baix Empordà li havia explicat que havia fet d'Elena Francis. Un dia, la Sílvia em va enviar un correu on em deia que a Dèria Editorial li havia interessat el tema i en volia fer un llibre. Vam concertar una entrevista i em van demanar si tenia alguna cosa escrita. Els vaig enviar unes 25 pàgines i em van contestar que endavant. Mai no m'ho hauria pensat, però ens hi vam posar...

¿Hi ha algun espai de ràdio o de TV avui que s'assembli al consultori d'Elena Francis?

No he entrat mai en programes escombraria. Ja en tinc prou amb el que sento. Em sembla impúdic. No m'interessa gens ni mica.

Es podria tornar a fer el consultori avui?

El consultori radiofònic, tal com es feia, no li veig gaire sentit. Quedaria per sota. Això és furgar en la misèria humana i allò no deixava de ser un programa carrincló que situat avui seria de color de rosa, que ja ho era.

¿Hi va haver alguna carta que no se sentís capaç de respondre?

No. Em vaig fer el propòsit de no implicar-m'hi de ple, perquè no podia donar cap solució, sinó afecte, comprensió i demostrar que m'ho havia llegit a consciència. Responia cartes ben llargues, si calia. Què podia dir en aquella època? Resignació? Denuncieu? Era com un confessorari.

Aquelles cartes descrivien problemàtiques de la societat espanyola de 1975 a 1984. Encara existeix aquella societat?

No crec que els problemes hagin canviat gaire, sinó que s'han trobat altres sortides per desfogar-se. Parlo d'un món molt soterrat, que et fa qüestionar la societat del benestar. De quina manera aquesta gent ha pogut sortir del pou? Em costa de creure. Crec que sempre hi ha una part marginada que no se'n pot sortir per raons culturals, de l'entorn... Hi ha el problema de la incomunicació, i això no s'ha resolt. La tecnologia avança, però la comunicació de tu a tu es perd. I aquesta gent necessita parlar amb algú, un coixí afectiu.

Com es contesta a una carta que explica les pal·lisses del marit quan arriba a casa?

I bevent. O una dona violada. El que no podia